

Załącznik do Uchwały Nr L/559/06
Rady Miejskiej w Suwałkach
z dnia 30 sierpnia 2006
w sprawie Przyjęcia Programu na
Rzecz Poprawy Warunków Życia
Społecznego i Zawodowego Osób
Niepełnosprawnych w Mieście
Suwałki do roku 2010

PROGRAM
NA RZECZ POPRAWY WARUNKÓW
ŻYCIA SPOŁECZNEGO I
ZAWODOWEGO OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE
SUWAŁKI
DO ROKU 2010

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
Rozdział I. Ogólna charakterystyka problemu niepełnosprawności w mieście Suwałki	5
1. Diagnostyka	6
1.1. Liczba osób niepełnosprawnych	6
1.2. Orzecznictwo o niepełnosprawności	7
1.3. Struktura niepełnosprawności	8
1.4. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych.....	9
1.5. Starzenie się jako element niepełnosprawności.....	10
2. Lokalny system pomocy osobom niepełnosprawnym.....	11
2.1. Pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym z wykorzystaniem środków PFRON.....	13
2.1.1. Pomoc finansowa w 2005 roku	14
2.1.2. Pomoc w usługach	14
2.1.3. Pomoc instytucjonalna	15
2.1.4. Środowiskowe formy wsparcia dziennego.....	16
2.1.5. Rehabilitacja zawodowa.....	16
2.1.6. Rehabilitacja społeczna.....	17
2.1.7. Likwidacja barier transportowych.....	17
2.2. Struktura wydatków na pomoc osobom niepełnosprawnym.....	18
2.2.1. Źródła finansowania.....	19
3. Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych.....	19
4. Infrastruktura społeczna.....	21
4.1. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną.....	21
4.1.1. Pomoc społeczna.....	21
4.1.2. Oświata.....	22
4.1.3. Szkolnictwo wyższe	23
4.1.4. Zdrowie	23
4.1.5. Kultura i Sztuka	24
4.1.6. Sport.....	24
Rozdział II. Cele i kierunki działania.....	26
1. Założenia programowe.....	27
2. Cel strategiczny.....	28
3. Kierunki działania, zadania i oczekiwane efekty	29
3.1. Kierunek I Wspieranie dostępności usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych oraz ich właściwa jakość w celu poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.	29
Kierunek II Przystosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.	30
Kierunek III Działania na rzecz poprawy warunków funkcjonowania rodzin z osobą niepełnosprawną.	31
Kierunek IV Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych.	32
Kierunek V Wzrost wykorzystania potencjału organizacji pozarządowych oraz grup samopomocowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	33
Kierunek VI Edukacja społeczności lokalnej oraz osób niepełnosprawnych jako czynnik poprawy warunków życia społecznego osób niepełnosprawnych.	33
Kierunek VII Stworzenie systemu informacyjnego służącego podniesieniu efektywności działań w zakresie poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.	34
4. Partnerzy współpracujący przy realizacji zadań	37
5. Źródła finansowania	38
Załącznik nr 1 Wykaz aktów prawnych z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych	39
Załącznik nr2 Wykaz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych	42

1. Wprowadzenie

Program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych do 2010 roku jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego niepełnosprawnych mieszkańców naszego miasta, a w szczególności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz integrowaniu ze społeczeństwem osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Opracowanie powstało dzięki zaangażowaniu i aktywności wszystkich podmiotów zajmujących się świadczeniem pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych uwzględnione zostały w licznych przepisach prawa państwowego i międzynarodowego, dotyczących niemal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa, w tym dotyczących ochrony zdrowia, edukacji, pomocy społecznej, budownictwa, transportu, komunikacji, łączności, kultury itp.

Istnieje też odrębne ustawodawstwo realizujące szczególnie istotną dla niepełnosprawnych obywateli sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji. Jednak żaden system „usług społecznych”, „służby zdrowia”, „pomocy społecznej”, zapisany w ustawach, nie zapewni sam z siebie pełnej integracji osoby w danej społeczności. Jediną drogą jest odnalezienie osoby we wspólnocie, powiązanie interesów własnych i innych członków społeczności. Wspólnota losu ludzi tworzących daną społeczność na różnych jej poziomach, w rodzinie, w otoczeniu sąsiedzkim, w szkole, w parafii, mieście gwarantuje możliwość integracji osoby w społeczności lokalnej z zapewnieniem jej wszechstronnej pomocy i umożliwieniem własnej aktywności.

Dlatego też jednym z zasadniczych elementów polityki społecznej naszego miasta są działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Wyrazem takiego podejścia jest Program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych w mieście Suwałki do roku 2010. Stanowi on jednocześnie element składowy - uzupełniający Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2006 – 2015 i ma na celu podjęcie działań rozwiązujących problemy społeczności osób niepełnosprawnych, a nie tylko łagodzenie jej skutków.

Jest także realizacją zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Pierwszą część programu stanowi Diagnoza, w której została podjęta próba identyfikacji podstawowych problemów oraz opis podejmowanych dotąd działań realizowanych programów.

Informacje złożone przez przedstawicieli organizacji i instytucji mających wpływ na politykę społeczną pozwoliły na wyznaczenie celów, kierunków i wynikających z nich działań koniecznych do prowadzenia w Suwałkach w odniesieniu do osób niepełnosprawnych do roku 2010.

Ponadto program został poddany konsultacjom społecznym poprzez zamieszczenie na stronie internetowej www.um.suwalki.pl i pisemną informacją do organizacji z prośbą o opinię.

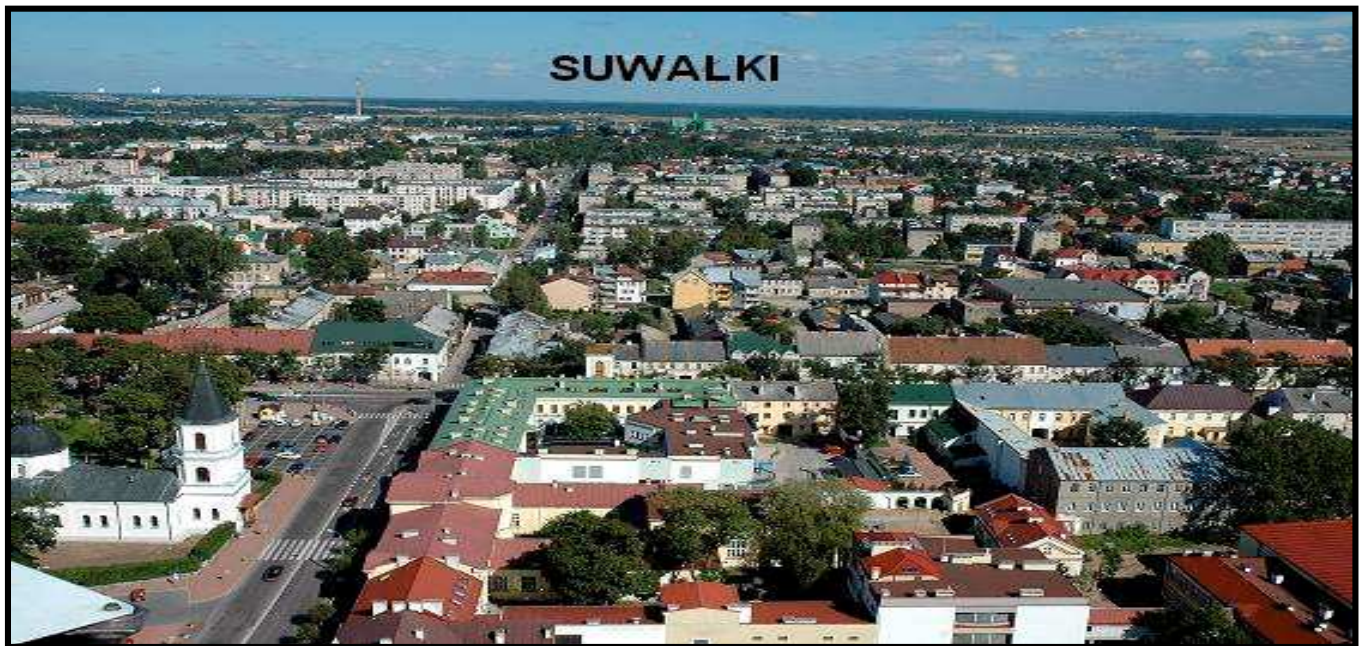
Następnie poszczególne działania zostały przełożone na szczegółowe zadania wraz z określeniem oczekiwanych efektów działań.

Wyrażamy nadzieję, że niniejszy Program przyczyni się do skoordynowania działań podejmowanych na różnych szczeblach na rzecz osób niepełnosprawnych a przez to do poprawy warunków ich życia społecznego i zawodowego.

Członkowie Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w dn. 30.03.2006 r. otrzymali przedmiotowy program do którego nie wniesiono uwag .

Rozdział I

Ogólna charakterystyka problemu niepełnosprawności w mieście Suwałki

1. Diagnoza.

1. 1. Liczba osób niepełnosprawnych.

Podstawową barierą w przygotowaniu diagnozy jest niedostateczne rozpoznanie społeczności osób niepełnosprawnych.

System gromadzenia informacji np. liczby i struktury osób niepełnosprawnych w mieście Suwałki oparty jest na tzw. kartach powiatu, które są źródłem szczegółowych danych, Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. oraz danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność, która liczy już ok. 4, 5 mln osób (ponad 14 % ogółu ludności) a prognoza GUS przewiduje, że w 2010 roku liczba ta wzrośnie do 6 mln.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. w Suwałkach zamieszkiwały **7884 osoby niepełnosprawne**, to **11,4 %** ogółu mieszkańców.

Dzieci niepełnosprawne (1088) stanowią ok. 14 % ogółu osób niepełnosprawnych

Ponad połowę ogółu osób niepełnosprawnych – 53,9 % stanowią osoby w wieku produkcyjnym, zaś tylko 1/3 jest aktywna zawodowo.

W Narodowym Spisie Powszechnym populacje osób niepełnosprawnych ujęto w dwóch aspektach:

- **niepełnosprawnych prawnie** (kryterium jest orzeczenie o stopniu niepełnosprawności), którzy stanowią 11,4 % ogółu mieszkańców;
- **niepełnosprawnych biologicznie** (według deklaracji o stanie zdrowia) , którzy stanowią 2,4 % populacji.

Ogółem w Suwałkach zamieszkuje 4.609 rodzin z co najmniej 1 osobą niepełnosprawną. Oznacza to, że co 5-ta rodzina styka się z problemem niepełnosprawności.

Natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się z wiekiem, najwięcej osób niepełnosprawnych jest w wieku 50 lat i więcej

Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej.

1.2. Orzecznictwo o niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności realizuje zadania związane z orzekaniem o niepełnosprawności dzieci i osób dorosłych do celów poza rentowych tzn. zdrowotnych, edukacyjnych, zawodowych, socjalnych, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej itp.

Zasięgiem działania obejmuje miasto Suwałki oraz trzy powiaty ościenne (sejneński, suwalski, augustowski), przy czym ilość orzeczeń wydanych mieszkańcom miasta Suwałk kształtuje się w granicach 50% ogólnej liczby.

Dla mieszkańców Suwałk w 2005 roku wydano 1.545 orzeczeń, z czego:

- 1.098 osobom po 16 roku życia,
- 447 przed 16 rokiem życia.

Orzekanie o niepełnosprawności w latach 2002-2005 kształtowało się następująco:

Rok	ilość orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydawanych po 16 roku życia	ilość orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych dzieciom do 16 roku życia	ogółem
2002	1444	1336	2780
2003	1661	992	2653
2004	1742	819	2561
2005	2172	925	3097

Ogółem w roku 2005 Zespół wydał 3.097 orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2002-2005, z czego:

- 2.172 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom po 16 roku życia,
- 925 dzieciom przed 16 rokiem życia.

Pozytywne orzeczenia otrzymało 2.704, z czego:

- 811 osób otrzymało znaczny stopień niepełnosprawności,
- 758 osób otrzymało umiarkowany stopień niepełnosprawności,

- 412 osób otrzymało lekki stopień niepełnosprawności,
- 723 dla dzieci.

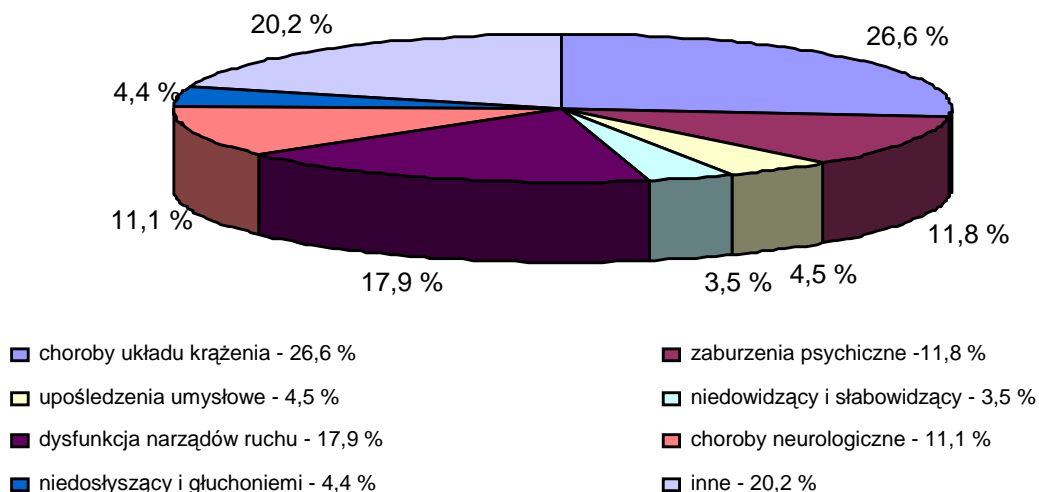
1.3. Struktura niepełnosprawności

Struktura niepełnosprawności pod względem rodzaju schorzeń, na podstawie orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach wydanych w roku 2005, przedstawia się następująco (*osoby po 16-tym roku życia/do 16-go roku życia*):

• upośledzenie umysłowe	-	66/57
• choroby psychiczne	-	294/24
• zaburzenia mowy i słuchu	-	81/37
• choroby oczu	-	51/43
• choroby narządu ruchu	-	397/88
• epilepsja	-	28/38
• choroby układu krążenia i oddechowego	-	512/207
• choroby układu pokarmowego	-	68/29
• choroby układu moczowego i narządów płciowych	-	66/22
• choroby neurologiczne	-	243/57
• inne	-	175/121

Strukturę niepełnosprawności pod względem dominujących rodzajów przedstawia wykres.

Osoby niepełnosprawne wg rodzajów niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie MOPS na podstawie orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach za rok 2005.

1.4. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych.

Jednym z podstawowych sposobów poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych jest aktywność zawodowa, która zarazem stanowi istotny element aktywizacji społecznej. Jest nie tylko głównym źródłem utrzymania siebie i członków rodziny, ale również możliwością realizowania potrzeb samorealizacji rozwoju osobistego.

Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy w Suwałkach jest trudna. W większości posiadają one wykształcenie podstawowe – 35,9%, średnie – 24,8% i tylko 6,4% wyższe.

Niewątpliwie niski poziom kwalifikacji jest przyczyną niskiej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach na dzień 31 grudnia 2005 r. zarejestrowanych było 256 osób niepełnosprawnych w tym 140 osób bezrobotnych i 116 poszukujących pracy.

Bezrobotni niepełnosprawni stanowią 6 % populacji niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej i 5,2 % ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

W ciągu 2005 r. pracę podjęło 51 osób niepełnosprawnych, w tym pracę subsydiowaną 2 osoby. Przeszkoliły się 22 osoby.

Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani w 2005 r. to najczęściej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności – 75 %, umiarkowanym – 22%, nieliczną grupę stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 3 %.

Najczęściej występujący wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie narządu ruchu i choroby psychiczne.

Zatrudnianie osób niepełnosprawnych wymaga od pracodawców uwzględnienia nie tylko ekonomicznych aspektów zatrudniania ale także przystosowania się ich samych do współpracy z takimi osobami poprzez duży wysiłek i zrozumienie specyfiki niepełnosprawności. Ważnym jest również odpowiednie przystosowanie stanowisk pracy wraz z zapleczem socjalnym do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz tworzenie przyjaznego klimatu w miejscu pracy.

1.5. Starzenie się jako element niepełnosprawności

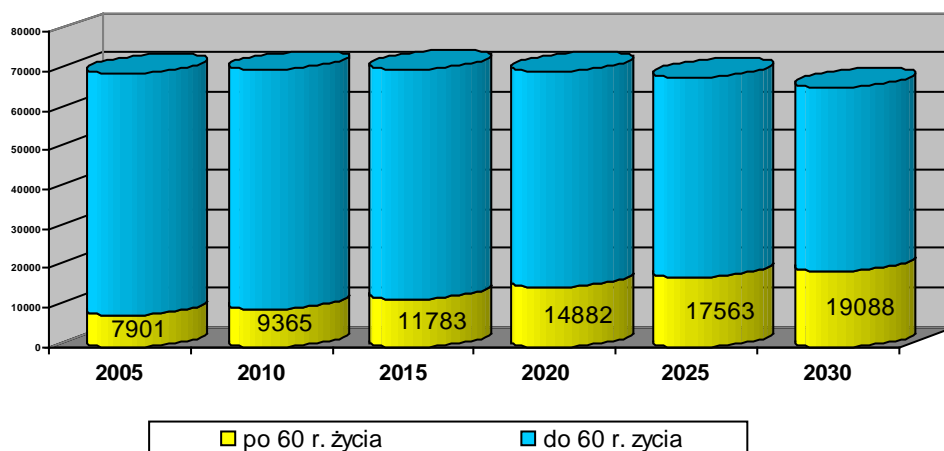
W roku 2004 w Suwałkach mieszkało 7670 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 11,09 % ogółu mieszkańców (w tym 5268 kobiet i 2402 mężczyzn).

Za początek starości w gerontologii przyjęto wiek 65 lat. Starość jest stanem zmieniających się warunków życia, z których wiele ma zabarwienie negatywne.

Stały wzrost liczby osób starszych w stosunku do ogółu mieszkańców jest procesem zauważalnym od kilku lat (w 1992 roku wskaźnik ten wynosił 8,3%, w 1998 – 9,41%, w 2001 – 10,28%). Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest spadek przyrostu naturalnego oraz wydłużanie się życia ludzkiego.

Jak wskazują analizy oraz prognozy długoterminowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku dotyczące miasta Suwałk, liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do całości populacji będzie systematycznie wzrastać (wykres poniżej).

Prognoza liczby osób w wieku poprodukcyjnym w Suwałkach w latach 2005 – 2030.

Źródło: Badania socjologiczne WSzE w Białymstoku 2004.

Pogłębiająca się tendencja starzenia się społeczeństwa dotyczy również całego kraju. Liczba osób starszych w mieście stale rośnie. Szacuje się, że odsetek ludzi starszych w Suwałkach do 2030 r. osiągnie wskaźnik 29%.

Znaczny udział osób starszych i o wysokim stopniu niepełnosprawności zwiększa wymagania tych osób w zakresie opieki oraz wydatków na leczenie i rehabilitację.

Potrzeby tych osób nie zawsze mogą być zaspokojone w miejscu zamieszkania. Dlatego też istotne jest zapewnienie dostępności domów pomocy społecznej i środowiskowych domów pomocy społecznej.

Aktualna sytuacja demograficzna Suwałk i jej zmiany mogą spowodować konieczność poszerzenia oferty usług systemu pomocy społecznej poprzez zwiększenie liczby placówek przeznaczonych dla osób starszych.

Zmiany psychologiczne związane ze starzeniem się pozostają w wyraźnym związku ze zmianami biologicznymi, zdrowotnymi i społecznymi.

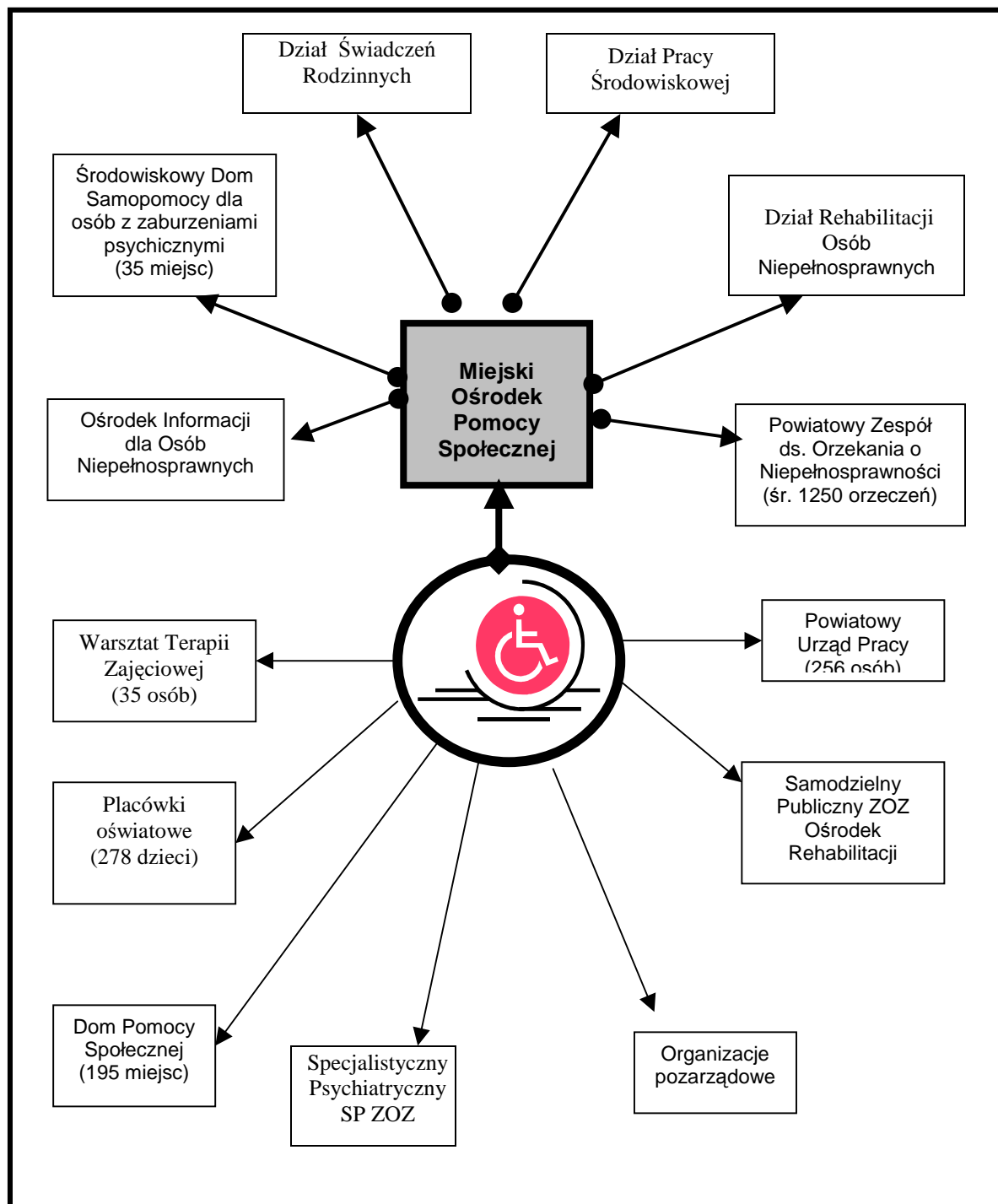
2. Lokalny system pomocy osobom niepełnosprawnym

Niepełnosprawność w swojej istocie jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi ma przede wszystkim konsekwencje funkcjonalne i społeczne. Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i

emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga różnych form wsparcia zwłaszcza nieinstytucjonalnych, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb.

Na system pomocy osobom niepełnosprawnym w Suwałkach składają się skoordynowane działania prowadzone przez administrację samorządową, instytucje i organizacje pozarządowe.

System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie miasta Suwałki.

Zadania dotyczące osób niepełnosprawnych realizowane są przez jednostki podległe resortom: pracy i polityki socjalnej, edukacji oraz zdrowia.

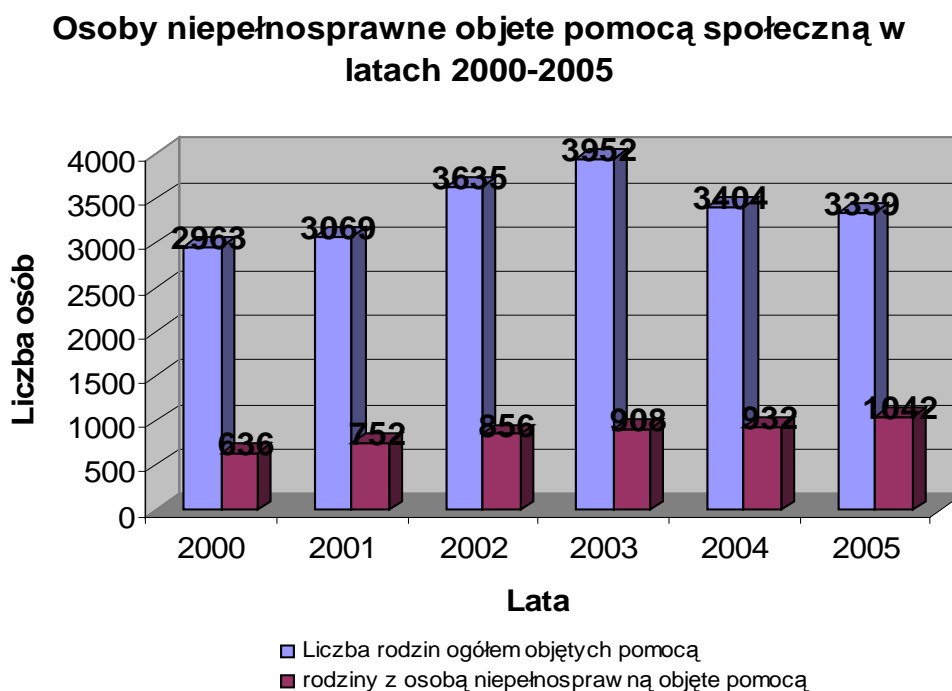
Zarówno dzieci jak dorośli niepełnosprawni zamieszkali na terenie Suwałk mogą korzystać z usług 11 organizacji pozarządowych, którym miasto powierza zadania do realizacji.

Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi dla rodziny sytuację kryzysową. Wymaga to odpowiedniego systemu interwencji stwarzającej dla osoby niepełnosprawnej i jej rodziny możliwość skorzystania z efektywnego systemu wsparcia stanowiącego warunek prewencji podstawowej. Z drugiej strony brak konstruktywnego rozwiązywania sytuacji kryzysowej w przeszłości domaga się wypracowania warunków sprzyjających aktywizacji zarówno samej osoby niepełnosprawnej jak i jej rodziny.

2.1. Pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym z wykorzystaniem środków PFRON.

Szczególną rolę w procesie rehabilitacji społecznej odgrywa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje większość zadań powiatu i gminy w tym zakresie.

Liczbę osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Źródło: MOPS Suwałki. Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2000-2005 r.

Niepełnosprawność jest drugim po bezrobociu powodem trudnej sytuacji życiowej uprawniającej do uzyskania wsparcia.

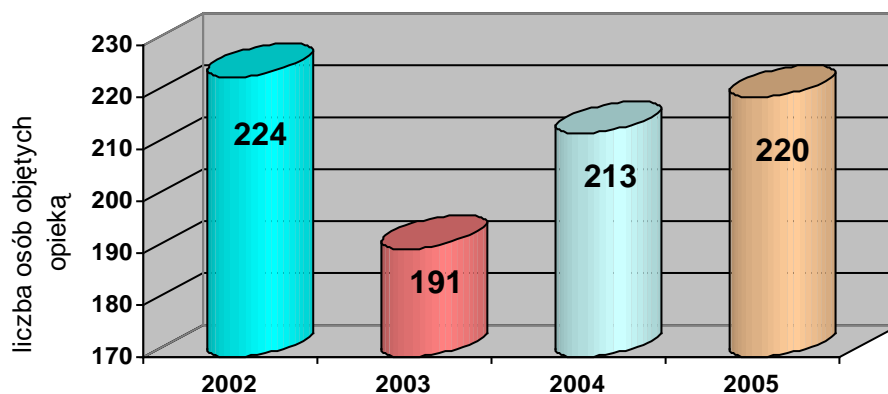
2.1.1. Pomoc finansowa w 2005 roku realizowana była poprzez:

- zasiłki pielęgnacyjne – 1.150 osób, w tym 353 osoby do 16 roku życia,
- dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji – 377 osób,
- świadczenia pielęgnacyjne – 377 osób,
- zasiłki stałe – 460 osób,
- zasiłki okresowe 95 osób,
- inne formy pomocy : zasiłki celowe, posiłki z dowozem do miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej

2.1.2 . Pomoc w usługach

Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną oraz umożliwienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2002-2005

Źródło: MOPS Suwałki Sprawozdania MPiPS -03 za lata 2002-2005.

W pomocy społecznej dąży się do tego, aby usługi opiekuńcze zapewnione były w miarę możliwości w miejscu zamieszkania. Usługi te cieszą się dużym zainteresowaniem, ponieważ stwarzają osobom w podeszłym wieku możliwość pozostawania jak najdłużej w swoim naturalnym środowisku.

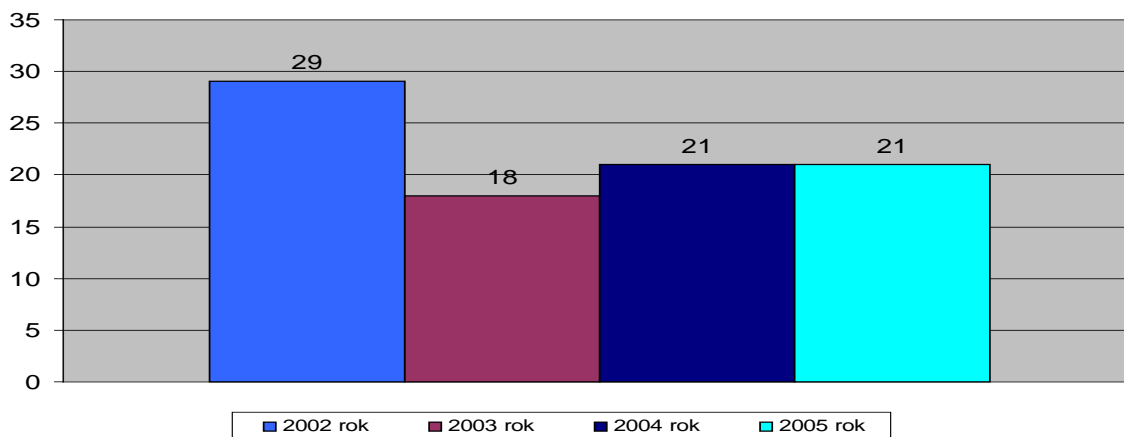
Zdarza się tak, że pomoc w formie usług jest niewystarczająca, ponieważ stan zdrowia wskazuje na potrzebę zapewnienia całodobowej opieki. Wówczas występuje potrzeba zapewnienia opieki instytucjonalnej poprzez umieszczenie w domu pomocy społecznej odpowiednim do rodzaju

schorzenia. Opiekę nad chorym w domu zapewniano w 30 % osobom z zaburzeniami psychicznymi między innymi poprzez kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, a także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych.

2.1.3. Pomoc instytucjonalna

Na terenie miasta funkcjonuje dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, liczący 195 miejsc o zasięgu ponadlokalnym.

Liczba osób z terenu miasta Suwałki umieszczonych w domach pomocy społecznej w latach 2002 – 2005.

Źródło: Sprawozdania MOPS Suwałki 2002-2005.

Z uwagi na charakter schorzenia jaki towarzyszy osobom wymagającym całodobowej opieki, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi Centrami Pomocy Rodzinie głównie na terenie województwa.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” spełnia wymogi standardów europejskich zarówno pod względem warunków bytowych jak i organizacyjnych. Budynek i otoczenie pozbawione są barier architektonicznych, a mieszkańcy mają do dyspozycji pokoje jedno, dwu i trzyosobowe z łazienkami. Ponadto mieszkańcy korzystają z czytelnicy, kawiarenki internetowej oraz licznych pomieszczeń do terapii, rehabilitacji i rekreacji. Zarówno pokoje mieszkańców jak i pomieszczenia posiadają komfortowe wyposażenie, a kadra pracownicza dysponuje wysokiej klasy sprzętem. Ponadto mieszkańcy domu mają możliwość korzystania z samochodów przystosowanych do przewozu osób

niepełnosprawnych, co pozwala nawet osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich w pełni uczestniczyć w życiu społecznym.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” zapewnia całodobową profesjonalną opiekę oraz indywidualne i różnorodne formy rehabilitacji, terapii i wypoczynku. Misją Domu jest m.in. dbałość o prawo do godności, wolności, intymności oraz poczucia bezpieczeństwa osób w nim mieszkających.

2.1.4. Środowiskowe formy wsparcia dziennego

Opiekę dzienną, terapię i rehabilitację zapewnia Środowiskowy Dom Samopomocy dla 35 osób oraz 35 uczestników w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

Podstawowym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy i Warsztatu Terapii Zajęciowej jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia. Zajęcia prowadzone w w/w placówkach dostosowywane są do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników w ramach stworzonych do tego celu pracowni m.in. takich jak: pracownia życia codziennego, komputerowa, techniczno-plastyczna, sportowo-rehabilitacyjna, muzyczna, psychoterapii, teatralna, relaksacyjna itp.

2.1.5. Rehabilitacja zawodowa

Do podstawowych problemów w zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych należy zaliczyć brak ofert zatrudnienia na chronionym i otwartym rynku pracy dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w szczególności dla osób niewidomych oraz poruszających się na wózkach inwalidzkich. Związane jest to często z niedostateczną świadomością pracodawców i niskimi kwalifikacjami zawodowymi tej grupy osób.

W 2005 r. realizowano następujące zadania:

- refundacja pracodawcom wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych na nowych stanowiskach pracy, utworzonych w latach ubiegłych – 11 osób,
- udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 2 pożyczki,
- szkolenie i przekwalifikowywanie osób niepełnosprawnych – 22 osoby.

2.1.6. Rehabilitacja społeczna

Największym powodzeniem w realizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej cieszy się rehabilitacja społeczna, która w 2005 roku realizowana była poprzez:

- finansowanie kosztów działalności WTZ – 35 uczestników,
- dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych – 259 osób, w tym 10-ro dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, - 64 osoby, w tym dla 7 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze – 345 osób, w tym dla 59 dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – 1 stowarzyszenie,
- dofinansowanie 23 imprez integracyjnych o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym – 2094 uczestników, w tym dla 1.194 dzieci i młodzieży.

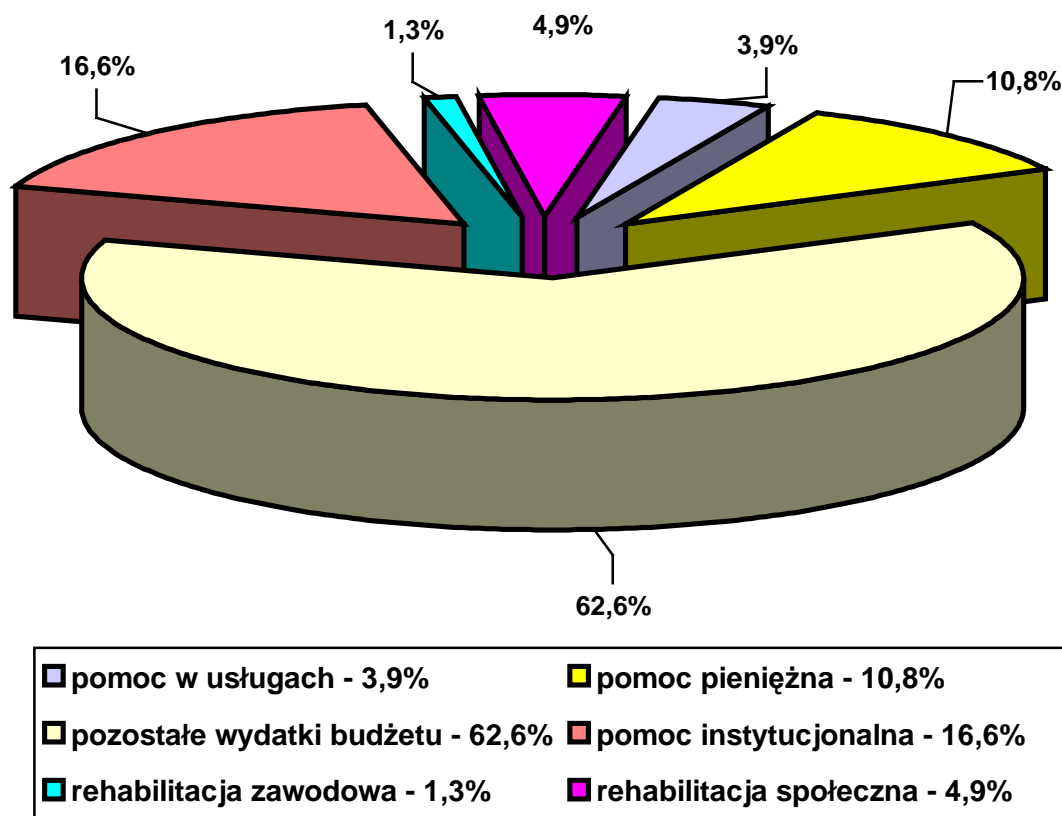
2.1.7. Likwidacja barier transportowych

W ciągu 2005 roku przewieziono transportem przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych 15.466 osób, z tego średnio dziennie 35 uczniów celem realizacji obowiązku szkolnego oraz inne osoby w celach leczniczych, rehabilitacyjnych. Z budżetu miasta wydatkowano na ten cel 160.000 zł. W wyniku realizacji programu „Wyrównywania różnic między regionami” Miasto Suwałki dokonało wymiany taboru samochodowego służącego do przewozu osób niepełnosprawnych wydatkując łącznie w latach 2003-2005 kwotę 1.565.209 tys. w tym środki PFRON stanowiły 1.073,724 zł. Ponadto środkami transportu przystosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych dysponuje: Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Biblioteka Publiczna, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki.

2.2. Struktura wydatków na pomoc osobom niepełnosprawnym.

Struktura wydatków na pomoc osobom niepełnosprawnym w roku 2005 przedstawia się następująco:

Struktura wydatków w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Domu Pomocy Społecznej w roku 2005.

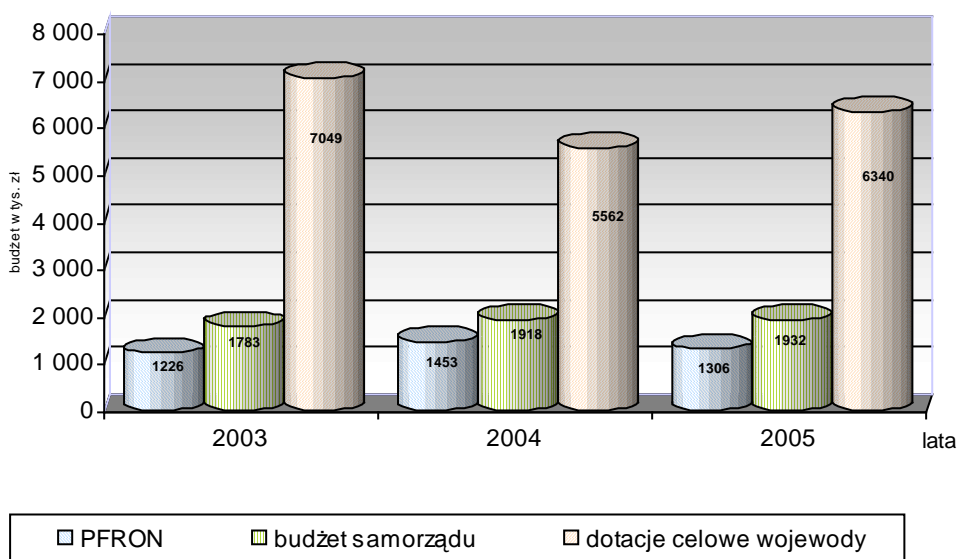
Źródło: Sprawozdania roczne MOPS i DPS w Suwałkach za rok 2005 r.

Łącznie wydatki na pomoc osobom niepełnosprawnym stanowiły 36 % ogólnego budżetu. Dominuje pomoc instytucjonalna skierowana do osób, które nie są zdolne do samodzielnej egzystencji i w związku z tym wymagają stałej opieki i pielęgnacji osób drugih. Marginalne wykorzystanie środków na rehabilitację zawodową wynika ze znikomego zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Powodem tego są niekorzystne i skomplikowane procedury związane z otrzymaniem dofinansowania z tego tytułu, a także niski status zawodowy tej grupy osób.

2.2.1. Źródła finansowania.

Finansowanie zadań na rzecz osób niepełnosprawnych oparte jest głównie na trzech źródłach, które obrazuje poniższy wykres.

Finansowanie zadań na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2003-2005 r.

Źródło: Analiza wydatków. MOPS za lata 2003 -2005.

W 2005 roku na pomoc osobom niepełnosprawnym wydatkowano łącznie 9.578.000 zł. Rehabilitacja społeczna i zawodowa oparta jest przede wszystkim na środkach PFRON, z którego wydatkowano kwotę 1.306.000 zł, co stanowi 13,6 % ogółu wydatków. W ramach dotacji celowej wojewody realizowano głównie pomoc finansową (zasiłki stałe, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu kształcenia i rehabilitacji) przeznaczając na ten cel 66% tj. 6.340.000 zł, zaś budżet samorządowy zasila sferę usług oraz pomoc instytucjonalną, na co przeznaczono kwotę 1.932.000 zł stanowiącą 20 % całość wydatków na pomoc osobom niepełnosprawnym.

3. Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Miasto Suwałki wraz z instytucjami i organizacjami społecznymi prowadzi aktywną politykę na rzecz przeciwdziałania skutkom wykluczenia osób niepełnosprawnych.

Od 2003 r. koordynuje realizację „Programu wyrównywania różnic międzyregionami”, w ramach środków PFRON. Celem programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenach słabo rozwiniętych gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Dzięki tym działaniom w obszarze C poprzez wyposażenie stanowisk pracy na otwartym rynku pracy umożliwiono zatrudnienie osobom niepełnosprawnym oraz w obszarze D dokonano wymiany oraz zakupu samochodów do przewozu osób niepełnosprawnych co pozwoliło na znaczną likwidację barier transportowych w naszym mieście.

Rok	Obszar C	Obszar D
	Liczba stanowisk pracy	Liczba samochodów
2003	3	3
2004	12	2
2005	24	4

Źródło: MOPS Suwałki- analiza programu wyrównywania różnic między regionami za lata 2003-2005.

Należy wspomnieć, iż w procesie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych duże znaczenie ma problem dostępności we wszystkich sferach życia społecznego. Istniejące bariery architektoniczne, urbanistyczne, techniczne, transportowe, komunikacyjne i w dostępie do informacji ograniczają lub uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym równe uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym oraz powodują ich marginalizację.

Sygnaly o zapotrzebowaniu społecznym na rzetelną i wszechstronną informację uzasadniały stworzenie na terenie miasta Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych informującego o wszystkich możliwościach uzyskania wsparcia , obowiązujących rozwiązań prawnych, pomocy instytucjonalnej, programach, grantach, orzecznictwie, możliwościach uzyskania zatrudnienia, ulgach i uprawnieniach, edukacji, szkoleniach, ośrodkach rehabilitacyjnych itp..

Władze miasta widząc potrzebę rozwoju infrastruktury społecznej koniecznej do prowadzenia stacjonarnej opieki paliatywno – hospicyjnej aktywnie uczestniczą i zarezerwowały w budżecie miasta na rok 2006 środki finansowe na opracowanie dokumentacji technicznej. Zarząd Budynków Mieszkalnych na mocy porozumienia z Marszałkiem Województwa Podlaskiego przyjął rolę inwestora zastępczego dla inwestycji budowy Hospicjum. Został ogłoszony przetarg na wykonanie dokumentacji technicznej.

W ramach programu PFRON pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej Edukacja pozyskano środki w wysokości 457.625 zł na projekty dotyczące m.in. likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się na terenie

Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego Nr 1 w Suwałkach oraz wyposażenia „Sali integracji sensorycznej” w celu usprawnienia uczniów niepełnosprawnych.

Miasto Suwałki uczestniczy w Partnerstwie na rzecz Rozwoju „Wchodzenie, utrzymanie, powrót na rynek pracy osób po chorobie psychicznej” w ramach programu operacyjnego – Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w wyniku tego działania pozyskano kwotę 188.110,00 zł. Założeniem projektu jest budowanie systemu wsparcia, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz dyskryminacji na rynku pracy osób po przebytych kryzysie psychicznym.

4. Infrastruktura społeczna

4.1 Wyposażenie w infrastrukturę społeczną

Infrastruktura społeczna stanowi materialną podstawę przekazu usług socjalnych. Jest to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności.

Poziom wyposażenia w placówki infrastruktury społecznej przedstawia się następująco:

4.1.1. POMOC SPOŁECZNA:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi;
- Noclegownia- 21 miejsc
- Mieszkania Chronione- 2 mieszkania, 5 miejsc, w tym: 1 osoba niepełnosprawna;
- Zawodowa Rodzina Zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego- 2 rodziny, 8 dzieci, w tym: 1 dziecko niepełnosprawne;
- Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem Rodziny Zastępcze, w których jest umieszczonych 10 dzieci, w tym 1 dziecko niepełnosprawne;
- Warsztat Terapii Zajęciowej- 35 uczestników;
- Dom Pomocy Społecznej „Kalina”-195 miejsc
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza- 36 miejsc, w tym: 2 wychowanków niepełnosprawnych;

- Ośrodek Adopcyjno Opiekuńczy- 209 rodzin (96 rodzin naturalnych, 98 rodzin zastępczych 15 rodzin adopcyjnych), wsparcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych oraz rodzin naturalnych pozbawionych władzy rodzicielskiej.
- Centrum Interwencji Kryzysowej przy parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa- 16 miejsc, w roku 2005 z pomocy skorzystało 65 osób;
- 19 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych wsparcia dziennego (świetlice, ogniska, kluby)- 103 miejsca;
- Rodziny Zastępcze- 119 rodzin, w których w 2005 r. przebywało 198 dzieci, w tym: 14 dzieci niepełnosprawnych

4.1.2. OŚWIATA:

w roku szkolnym 2004/2005 działało:

- 8 szkół podstawowych, w tym dwie szkoły z oddziałami integracyjnymi, do których uczęszczało 5.886 uczniów, w tym: 44 uczniów niepełnosprawnych;
- 4 samodzielne gimnazja, do których uczęszczało 2.306 uczniów, w tym 2 z oddziałami integracyjnymi, do których uczęszczało 2.306 uczniów, w tym 2 z oddziałami, do których uczęszczało 20 uczniów niepełnosprawnych;
- 3 gimnazja w zespołach szkół, do których uczęszczało 1.443 uczniów,
- 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, do którego uczęszczało 694 uczniów,
- 4 licea ogólnokształcące w zespołach szkół, gdzie uczęszczało 1.570 uczniów,
- 4 licea profilowane w zespołach szkół, do których uczęszczało 661 uczniów,
- 4 technika w zespołach szkół, do których uczęszczało 1.420 uczniów,
- 3 zasadnicze szkoły zawodowe w zespołach szkół, do których uczęszczało 1.443,
- 2 Specjalne Ośrodki Szkolno Wychowawcze z 22 oddziałami, do których uczęszczało 227 uczniów;
- 9 przedszkoli, w tym 3 z oddziałami integracyjnymi, do których uczęszczało 1.501 dzieci,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Ustawicznego
- Centrum Edukacji Nauczycieli
- Policealna Szkoła Medyczna.

4.1.3.SZKOLNICTWO WYŻSZE:

- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (rok akademicki 2005/2006),
- Wydział Zamiejscowy Politechniki Białostockiej,
- 2 niepubliczne uczelnie,

4.1.4. ZDROWIE:

- Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki,
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ,
- SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacji,
- SP Zakład Opieki Paliatywnej,
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu,
- 10 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, w tym: 2 pielęgniarские;
- Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Przychodnie Medycyny Rodzinnej,
- Szpital Psychiatryczny SP ZOZ,
- Izba Wyrzeźwień.

Na dzień 31.12.2005 r. w SP Szpitalu Wojewódzkim funkcjonowało 21 oddziałów, które dysponowały łącznie 560 łózkami, wykorzystanymi w 71.17 %. Średni okres pobytu pacjenta w szpitalu wyniósł 6,64 dni.

W Szpitalu Psychiatrycznym SP ZOZ funkcjonowały 4 oddziały, które dysponowały łącznie 188 łózkami, wykorzystanymi w 106 %. Średni okres pobytu pacjenta w szpitalu wyniósł 28,2 dni. Potrzeby pacjentów w zakresie hospitalizacji i porad zabezpieczone są na bieżąco, poza terapią uzależnień od alkoholu, gdzie kolejki wynikają z przyczyn niezależnych od szpitala.

W SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacji funkcjonował 1 oddział z 40 łózkami, wykorzystanymi w 98,6 %. Łącznie w 2005r. hospitalizowano w Oddziale Rehabilitacji Leczniczej 520 osób. Średni pobyt pacjenta w oddziale wyniósł 28 dni.

W roku 2005 na terenie miasta funkcjonowało 10 Niepublicznych Zakładów Opieki zdrowotnej, w których zatrudnionych było 32 lekarzy.

Łącznie funkcjonowało 70 poradni specjalistycznych, w tym 40 poradni w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim, 5 poradni w Szpitalu Psychiatrycznym,

3 Poradnie w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Ośrodku Rehabilitacji.

4.1.5. KULTURA I SZTUKA:

Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki,
Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej wraz z filiami,
Młodzieżowy Dom Kultury,

Muzea

- Centrum Informacji Agroturystycznej ,
- Muzeum Historii i Tradycji Żołnierzy Suwalszczyzny,
- Muzeum im. Marii Konopnickiej,
- Muzeum Okręgowe

Galerie

- „Chłodna 20”,
- „Futerał” A. Ziniewicz,
- Galeria Twórczości Ludowej,
- „Pacamera”,
- Sklep „Starocie”.

4.1.6. SPORT:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- kluby sportowe i stowarzyszenia kultury fizycznej,
- infrastruktura sportowa w obiektach szkolnych,

OSiR jest organizatorem i współorganizatorem cyklicznych imprez sportowych na rzecz osób niepełnosprawnych, takich jak:

- Spartakiada Dzieci Specjalnej Troski – udział np. 600 osób,
- Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Ośrodków Szkolno Wychowawczych „Sprawni razem” udział np. 120 osób,
- Olimpiada Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej z WTZ- udział np. 100 osób,
- Igrzyska Lekkoatletyczne dla Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski- udział np. 140 osób,

- Podlaski Miting w Narciarstwie Biegowym Olimpiad Specjalnych-udział np. 60 osób.

Ponadto OSiR udostępnia basen, siłownię, hale sportowe, jacuzzi dla:

- młodzieży szkolnej z terenu miasta,
- uczestników WTZ – 35 osób,
- uczestników Ośrodka Terapii Ruchowej Osób III wieku- dla np. 60 osób tygodniowo.

Rozdział II

Cel i kierunki działania

1. Założenia programowe

Formułując kierunki polityki społecznej miasta należy szczególnie zwrócić uwagę na prowadzenie szeroko zakrojonych działań, mających przeciwdziałać społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych oraz prowadzących do zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej poprzez:

- działania w celu diagnozowania środowiska osób niepełnosprawnych,
- tworzenia możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych,
- wykorzystania lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych,
- doskonalenia systemu pomocy osobom niepełnosprawnym,
- zintegrowania działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych,
- tworzenia społeczeństwa informacyjnego.

Założeniem Programu na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych do roku 2010 jest dążenie do kompleksowych działań uwzględniających potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne i duchowe niepełnosprawnego mieszkańca Suwałk oraz jego rodziny.

Przyjęty program zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków, a także otwartość na propozycje nowych, wynikłych z potrzeb rozwiązań.

2. Cel strategiczny

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2006-2015 określiła podstawowe zadania polityki samorządu lokalnego wobec osób niepełnosprawnych, które stanowią istotny element polityki społecznej i gospodarczej miasta. Określony w niej cel strategiczny to:

„Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz integracja ze społeczeństwem osób niepełnosprawnych”.

Strategia wytyczyła równocześnie kierunki działań w zakresie stworzenia lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobie niepełnosprawnej takiej indywidualnej pomocy, która umożliwi jej osiągnięcie jak największej samodzielności i aktywności.

3. Kierunki działania, zadania i oczekiwane efekty

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych mają charakter interdyscyplinarny, a więc dotyczą wszystkich dziedzin i przejawów życia w aspekcie zaspokajania potrzeb obywateli, które wynikają z faktu niepełnosprawności i konieczności stworzenia osobom niepełnosprawnym możliwości partnerskiego udziału w życiu społecznym.

3.1. Kierunek I.

Wspieranie dostępności usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych oraz ich właściwa jakość w celu poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych

W procesie usprawniania i usamodzielniania się osób niepełnosprawnych pierwszoplanowe znaczenie ma powszechność dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny.

ZADANIA

1. Rozwój infrastruktury rehabilitacyjno – medycznej.
2. Wspieranie działań w sferze dostępności usług rehabilitacyjnych, leczniczych i opiekuńczych poprzez powoływanie zespołów wyjazdowych, promowanie działań wyjazdowych, promowanie działań wspierających zespoły domowej opieki paliatywnej i rozwój działalności opiekuńczo hospicyjnej w miejscu zamieszkania chorego oraz świadczenie usług opiekuńczych.
3. Opracowanie kierunków działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki w odniesieniu do lokalnych społeczności, grup samopomocy oraz organizacji pozarządowych zgodnie z przyjmowanymi corocznie priorytetami.
4. Podejmowanie działań na rzecz wczesnego diagnozowania i interwencji w ograniczaniu skutków niepełnosprawności.
5. Rozwój poradnictwa leczniczego, psychologicznego, socjalnego na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Zapewnienie i dostarczenie środków kompensujących utratę danej funkcji organizmu, tj. sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i innych środków osobistych i pomocniczych ułatwiających osobom niepełnosprawnym przystosowanie lub readaptację społeczną.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych w środowiskach zamieszkania osób niepełnosprawnych.
2. Poprawa jakości świadczonych usług, zwiększenie świadomości praw osób niepełnosprawnych oraz stopnia ich przestrzegania.
3. Poprawa sprawności psychofizycznej, usprawnienie i zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych a przez to poprawa warunków ich życia społecznego i zawodowego
4. Zmniejszenie czasu oczekiwania na rehabilitację .

Kierunek II

Przystosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i w komunikowaniu się są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokojenia swoich potrzeb na równi z innymi.

ZADANIA

1. Poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej, placówek edukacyjnych (w szczególności integracyjnych oraz szkół wyższych) oraz miejsc zamieszkania poprzez identyfikację i likwidację barier architektonicznych.
2. Nadzór nad prawidłowym wypełnianiem swoich funkcji przez placówki integracyjne i specjalne, poprzez zwrócenie szczególnej uwagi na zwiększenie dostępności specjalistycznych środków dydaktycznych, dostosowanie sprzętowe placówek oraz przygotowanie nauczycieli do nauczania dzieci niepełnosprawnych (np. w zakresie języka migowego, pisma Breila).
3. Przystosowanie środków transportu, infrastruktury komunikacji miejskiej do przewozu osób niepełnosprawnych.
4. Umożliwianie dostępu do specjalistycznego sprzętu niezbędnego do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.
5. Likwidacja barier technicznych i w komunikowaniu się.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Poprawa dostępności edukacji dla osób niepełnosprawnych na poziomie przedszkoli, szkół i uczelni wyższych.
2. Rozszerzenie możliwości nauczania dzieci z niepełnosprawnościami i razem z rówieśnikami pełnosprawnymi w szkołach ogólnodostępnych.
3. Zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej – szczególnie związanych z usługami świadczonymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Poprawa standardów kształcenia osób niepełnosprawnych.
5. Podniesienie wiedzy i świadomości np. problematyki osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób niepełnosprawnych.
6. Samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych.

KIERUNEK III

Działania na rzecz poprawy warunków funkcjonowania rodzin z osobą niepełnosprawną.

Ograniczenie sprawności, dysfunkcje i defekty często prowadzą do braku pełnej akceptacji osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo.

Powstawanie stereotypów i brak tolerancji wobec osób posiadających określoną cechę niezgodną z normą, utrudnia proces integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Psychologiczną konsekwencją negatywnych postaw społeczeństwa jest poczucie mniejszej wartości, brak bezpieczeństwa, osamotnienie, zgorzknienie, przewrażliwienie, stany depresji i izolowanie się osób z niepełnosprawnością.

ZADANIA

1. Identyfikacja potrzeb rodzin z osobą niepełnosprawną oraz możliwości ich zaspokojenia.
2. Wspieranie i mobilizacja w zaspokajaniu swoich potrzeb przy zastosowaniu metod pomocy, które są przez nią akceptowane.
3. Zapewnianie osłony socjalnej umożliwiającej zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Tworzenie placówek terapeutycznych i ośrodków wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy psychologów.
5. Wspieranie środowiskowych form aktywizacji społecznej i zawodowej, takich jak Warsztaty Terapii Zająciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy.
6. Wspieranie tworzenia ośrodków dziennego pobytu dla dzieci niepełnosprawnych.
7. Tworzenie możliwości aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Rozwój doradztwa i poradnictwa na rzecz rodzin z osobą niepełnosprawną w zakresie rozwiązywania ich problemów, szczególnie pomocy psychologów.
2. Doskonalenie pracy służb socjalnych przez podniesienie wiedzy na temat problemów i zmian wynikających z obecności osoby niepełnosprawnej w rodzinie.
3. Zapewnienie jak najpełniejszego zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych z umożliwieniem pozostania w środowisku rodzinnym.
4. Poczucie bezpieczeństwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

KIERUNEK IV

Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielniania się osób niepełnosprawnych.

W procesie rehabilitacji aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych odgrywa kluczową rolę i ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego i społecznego tych osób.

Aktywność zawodowa gwarantuje bowiem:

- a) możliwość samodzielnego utrzymania się,
- b) poczucie własnej wartości, przydatności społecznej i zmniejszenie uczucia dyskryminacji,
- c) kontakty i wzbogacone formy w życiu społecznym.

ZADANIA

1. Zwiększenie dostępności usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej wśród osób niepełnosprawnych poprzez rozszerzenie współpracy pomiędzy powiatowym urzędem pracy, ośrodkiem informacji osób niepełnosprawnych oraz poradnią psychologiczno-pedagogiczną
2. Inicjowanie tworzenia zakładów aktywności zawodowej.
3. Stwarzanie warunków do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej (fundusze poręczeniowe, doradztwo, dotacje).
4. Przygotowanie osób niepełnosprawnych do aktywnego poszukiwania poprzez objęcie większej liczby osób niepełnosprawnych zajęciami w Klubach Pracy.
5. Promowanie zatrudnienia subsydiowanego.
6. Systematyczne kontrole stanowisk pracy przez jednostki uprawnione ze szczególnym uwzględnieniem ergonomii pracy.
7. Prowadzenie szkoleń, kursów, przekwalifikowań podnoszących umiejętności osób niepełnosprawnych.
8. Inicjowanie i realizacja programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
9. Prowadzenie badań rynku pracy pod kątem potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie inicjatyw.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Uzyskanie pomocy w określaniu predyspozycji zawodowych.
2. Rzetelna i pełna informacja o zawodach, wymaganiach stanowisk pracy, szkołach, kierunkach kształcenia oraz informacji o aktualnej sytuacji i trendach na lokalnych rynkach pracy wpływa na samodzielność i podniesienie wiary we własne możliwości jako pełnowartościowego pracownika i uczestnika rynku pracy.
3. Wzrost szans na zatrudnienie i ekonomiczne usamodzielnienie się.
4. Podniesienie bezpieczeństwa, higieny i ergonomii stanowisk pracy osób niepełnosprawnych.

KIERUNEK V

Wzrost wykorzystania potencjału organizacji pozarządowych oraz grup samopomocowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Znaczącą rolę w procesie adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych odgrywa środowisko lokalne podejmujące działania umożliwiające im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

ZADANIA

1. Promowanie i wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Stworzenie banku danych dotyczących działalności organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Promocja różnych form samopomocy.
4. Wspieranie finansowe różnorodnych form działalności organizacji pozarządowych poprzez włączanie ich w realizację określonych zadań z zakresu pomocy osobom niepełnosprawnym.
5. Organizowanie imprez o charakterze integracyjnym (cyklicznym) umożliwiającym osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym (np. spotkań, zawodów sportowych, imprez kulturalnych).
6. Propagowanie pracy wolontariatu oraz pracy społecznej w środowiskach.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zaangażowanie środowiska lokalnego w problemy osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych przy rozwiązywaniu problemów środowiska osób niepełnosprawnych.
3. Zaspokojenie potrzeb kontaktów społecznych, uznania, autorealizacji i poczucia własnej wartości osób niepełnosprawnych.

KIERUNEK VI

Edukacja społeczności lokalnej oraz osób niepełnosprawnych jako czynnik poprawy warunków życia społecznego osób niepełnosprawnych.

Stworzenie warunków do korzystania z edukacji zwiększa szansę osób niepełnosprawnych na aktywne i w miarę samodzielne życie, przygotowuje do pełnienia ról społecznych, dając poczucie własnej wartości i użyteczności.

ZADANIA

1. Wspieranie edukacji pracowników placówek użyteczności publicznej i przedsiębiorstw świadczących usługi na rzecz osób niepełnosprawnych.

2. Identyfikacja potrzeb w zakresie edukacji w środowisku lokalnym. Wypracowanie określonych kierunków i etapów działań edukacyjnych mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
3. Rozwój szkolnictwa specjalnego
4. Popularyzacja osiągnięć uczniów niepełnosprawnych
5. Wzmacnianie istniejących integracyjnych placówek oświatowych.

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Doskonalenie umiejętności pracowników i osób działających na rzecz osób niepełnosprawnych w środowisku, odpowiednich w rozwiązywaniu określonych problemów osób niepełnosprawnych.
2. Umiejętności rozumienia sytuacji klienta niepełnosprawnego oraz udzielania mu pomocy poprzez wykorzystanie możliwości prawnych oraz odpowiednich instytucji.
3. Zwiększanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.

Kierunek VII.

Stworzenie systemu informacyjnego służącego podniesieniu efektywności działań w zakresie poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Złożoność działań, jakie należy podjąć dla osiągnięcia pełnej rehabilitacji i integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej, wymaga zaangażowania w ich realizację wielu instytucji i organizacji. Skuteczność i efektywność tych działań wymaga jednakże zapewnienia sprawnej koordynacji i możliwości wzajemnej informacji pomiędzy wszystkimi podmiotami biorącymi w tym udział.

ZADANIA

1. Zapewnianie dostępu do informacji o przysługujących im prawach, możliwościach uzyskania pomocy (w tym w szczególności finansowej) i sposobach rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych poprzez stworzenie serwisu internetowego, ośrodka informacji osób niepełnosprawnych itp..
2. Inicjowanie badań w zakresie diagnozy potrzeb osób niepełnosprawnych oraz lokalnych możliwości ich rozwiązania.
3. Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności na terenie miasta Suwałk poprzez roczne sprawozdania z realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych składane Radzie Miasta.
4. Rozpowszechnianie tematycznych informatorów, poradników, ulotek dotyczących niepełnosprawności,

OCZEKIWANE EFEKTY

1. Pełna orientacja osób niepełnosprawnych w możliwościach i zasobach lokalnej infrastruktury społecznej na rzecz rozwiązywania problemów niepełnosprawności.
2. Efektywniejsze wykorzystanie istniejącego w mieście potencjału.
3. Sprawny system wymiany informacji pomiędzy uczestnikami różnych form rehabilitacji.
4. Rozeznanie potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych.
5. Podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności.
6. Ułatwienie dostępu do informacji.
7. Zintegrowanie lokalnych działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią część społeczeństwa, która aby funkcjonować na miarę swoich możliwości, rozwijać swoje zainteresowania, usprawniać się i integrować z lokalną społecznością musi mieć silne wsparcie w instytucjach pomocowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Chcąc zapewnić im większy udział w życiu społecznym, odciążyc rodziny od stałej opieki nad osobą niepełnosprawną wskazane byłoby prowadzenie systematycznych i ciągłych działań w następującym zakresie, które należałoby uznać za priorytetowe.

1. Utworzenie stacjonarnego hospicjum, utrzymanie i rozwój infrastruktury społecznej (dom pomocy społecznej, środowiskowy dom samopomocy, warsztat terapii zajęciowej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, ośrodek rehabilitacyjny, świetlice środowiskowe itp.) funkcjonującej na terenie miasta dzięki, której osoby niepełnosprawne mają zapewnioną opiekę i rehabilitację oraz następuje odciążenie rodziny od sprawowania opieki również w ciągu dnia.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez utrzymanie i rozwój klas integracyjnych jak też ośrodków szkolno wychowawczych a także podejmowanie działań, które mają na celu kompleksowe wspomaganie rozwoju dzieci. Stymulacja rozwoju jest niezbędna do zapewnienia maksymalnie samodzielnego korzystania z procesu nauczania, do nawiązywania oraz utrzymywania satysfakcjonujących kontaktów interpersonalnych z rówieśnikami i dorosłymi. Cel ten może być osiągnięty poprzez prowadzenie przez specjalistów zajęć z dziećmi stymulując ich rozwój w obszarach rozwoju społecznego i rozwoju osobistego, a także zajęcia z rodzicami, które będą miały na celu wsparcie ich indywidualnej pracy z dzieckiem.

3. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się i transportowych dzięki, której osoby niepełnosprawne mogą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, korzystać z edukacji, leczenia i rehabilitacji.
4. Szkolenie i doskonalenie służb zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, które przybliży problematykę niepełnosprawności zarówno fizycznej, psychicznej jak i intelektualnej. Jest to niezbędne do efektywnego poradnictwa i wspierania osoby niepełnosprawnej w samodzielnym życiu poprzez towarzyszenie jej w różnych sytuacjach życiowych. Wskażą nowe nurty pomocowe, zaznajomią z aktualnymi przepisami dotyczącymi osób niepełnosprawnych z nowoczesnymi metodami pracy i sprzętem rehabilitacyjnym, umożliwią rozwijanie umiejętności pracy z różnymi grupami podopiecznych.
5. Rozwój rehabilitacji zawodowej poprzez propagowanie instrumentów rynku pracy, prowadzenie działalności informacyjnej wśród pracodawców o subsydiowanych formach zatrudniania osób niepełnosprawnych.

4. Partnerzy współpracujący przy realizacji zadań

1. Samorząd lokalny- Wydziały Urzędu Miasta Suwałki.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Placówki oświatowe.
4. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
5. Powiatowy Urząd Pracy.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Pracodawcy i instytucje zatrudniające osoby niepełnosprawne.

5. Źródła finansowania.

Podstawowe źródła finansowania działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w mieście Suwałki to:

1. Budżet centralny.
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
3. Budżet samorządowy woj. podlaskiego.
4. Fundusze Unii Europejskiej np. Europejski Fundusz Społeczny, Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejski Obszar Gospodarczy, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich, EQUAL, Fundusze Inicjatyw Obywatelskich.
5. Sponsorzy.
6. Udział własny beneficjentów.
7. Budżet miasta.
8. Inne.

Wykaz aktów prawnych z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483);
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr50, poz. 475)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 539 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 42, poz. 371 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, ze zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, ze zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255, ze zm.);

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135);
- Ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz. U. Nr 9, poz. 59, ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. Nr 153, poz. 1276);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru oferty podmiotu uprawnionego (Dz. U. Nr 44, poz. 427);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie określenia ramowego wzoru umowy o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 545);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej (Dz. U. Nr 44, poz. 428);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej. (Dz. U. Nr 217, poz. 1837);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 1995 r. w sprawie szczegółowego sposobu działania w sprawach przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz wypisania z domu pomocy społecznej osoby chorej psychicznie i upośledzonej umysłowo (Dz. U. Nr 92, poz. 460);

§ Akty prawa miejscowego

- Uchwała Nr XXV/279/04 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania;
- Uchwała Nr XXV/281/04 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej;

- Uchwała Nr XXXI/358/05 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 stycznia 2005r. w sprawie przyjęcia Karty współpracy samorządu Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego;
- Uchwała Nr XLIII 469/05 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Programu Współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2006 rok.
- Uchwała Nr XL/448/05 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 października 2005 r. w sprawie organizacji oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi;
- Uchwała Nr XLV/409/2001 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie świadczenia usług przewozu osób niepełnosprawnych oraz wysokości opłat za te usługi.
- Uchwała Nr XLIII/474/05 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2006 – 2015

Wykaz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres	Zakres zadań
1.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski	ul. Paweckiego 29 Suwałki	rehabilitacja i ewidencja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
2.	Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Osób Niepełnosprawnych	ul. Kościuszki 71 A Suwałki	pomoc osobom niepełnosprawnym chorym na stwardnienie rozsiane
3.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Jesteśmy Razem”	ul. Przytorowa 8 16 – 400 Suwałki	działanie na rzecz osób niepełnosprawnych, promocja i organizacja wolontariatu, pomoc społeczna rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ochrona i promocja zdrowia
4.	Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski	1) ul. Biała 13/33 15 – 434 Białystok 2) ul. Noniewiczza 10 16 – 400 Suwałki	rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa niewidomych
5.	Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem	ul. Waryńskiego 22A 16 – 400 Suwałki	profilaktyka niepełnosprawności i inwalidztwa u dzieci, młodzieży i dorosłych
6.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Suwałkach	m. Filipów 3/7 16 – 424 Filipów	zaspakajanie potrzeb osób z upośledzeniem umysłowym w zakresie leczenia, w tym rehabilitacji, edukacji, szkolenia zawodowego, opieki, integracji ze środowiskiem
7.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	ul. Kościuszki 71	prowadzenie działalności charytatywnej i udzielanie pomocy członkom Związku w sprawach socjalno – bytowych, organizuje życie kulturalne emerytów
8.	Polski Związek Głuchych Oddział Podlaski	ul. Dziesięciny 59 15 – 806 Białystok ul. Kościuszki 96 16 – 400 Suwałki	zrzeszanie osób niesłyszących i z wadą słuchu, prowadzenie rehabilitacji słuchu i mowy, przystosowanie osób niesłyszących do życia społecznego i zawodowego
9.	Centrum Aktywności Społecznej „PRYZMAT”	ul. Kowalskiego 4a/7	wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym m.in. działania na rzecz ochrony zdrowia, profilaktyki oraz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz propagowanie zdrowego trybu życia
10.	Stowarzyszenie „ORATORIUM” św. Jana Bosko	ul. Prymasa Wyszyńskiego3	prowadzenie działalności społeczno – kulturowej, oświatowo – wychowawczej i charytatywno – opiekuńczej w środowisku dzieci i młodzieży szczególnie potrzebujących oraz chorych i niepełnosprawnych
11.	Fundacja PROMETEUSZ	ul. Kościuszki 71	działalność wspierająca szkoleniowa i profilaktyczna skierowana do osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, działalność wspierająca ofiary wypadków drogowych, osób z brakiem lub utrudnionym dostępem do zdobyczy techniki oraz dzieci i młodzieży
12.	Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina”	ul. Pułaskiego 66	pomoc w zabezpieczeniu godziwych warunków bytowych, zdrowotnych i kulturalnych mieszkańcom DPS „Kalina” oraz innym osobom ze środowiska lokalnego, które z powodu podeszłego wieku, różnych schorzeń lub trwałego kalectwa wymagają opieki i pielęgnacji.
13.	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości	ul. Kościuszki 62	organ prowadzący Warsztaty Terapii Zajęciowej w Filipowie oraz inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej.

